
מכון מחקר לאומי לבריאות ולסביבה

ד"ר חגית אולנובסקי

הקשר בין הסביבה שבה אנו חיים לבריאות שלנו כבר מוכר, ידוע וברור לכולם: סביבה נקייה, מוארת ומטופחת תורמת לבריאות טובה, וזיהומים בסביבה פוגעים בבריאותנו. בעשור האחרון קמפיינים ציבוריים לשיפור איכות הסביבה מהווים חלק בלתי נפרד מהחיים בישראל: המאבק בזיהום האוויר במפרץ חיפה נועד לשפר את איכות האוויר ואת בריאותם של התושבים באזור מפרץ חיפה. גם התנגדות התושבים להקמת מכרה פוספטים בשדה בריר נובעת מהחשש לפגיעה בבריאותם של תושבי ערד והפזורה הבדואית הסמוכות. היישום המוצלח של [החוק להסרת מפגעי האסבסט](#), בעיקר באיזור נהריה, הוא דוגמה לשיתוף פעולה מוצלח בין הממשלה לרשויות המקומיות ולשוק הפרטי. במקרה זה, הערכתי היא שלאור היישום המוצלח של החוק, ניצלו עשרות חיים, נחסך סבל של מאות שנים של תחלואה קשה והחיסכון הכספי למערכת הבריאות יגיע לסכום של עשרות מיליוני שקלים. [התכנית הלאומית לבריאות ולסביבה](#), שאושרה בהחלטת ממשלה בחודש מרץ 2016, מקדמת עוד יותר את ההכרה בקשר בין זיהום סביבתי לפגיעה בבריאות התושבים. במסגרת התכנית ימופו ויוגדרו כל תחומי הסביבה-המשפיעים על הבריאות: איכות אוויר (גם בתוך מבנים), מי שתיה וקולחין, קרינה בלתי מייננת, רעש ועוד. בכל תחום יתועדפו פערי המידע החשובים ביותר ויגובשו המלצות לצעדים שיש לבצע באופן דחוף. כך, בפעם הראשונה בישראל ובאיחור אל מול המדינות המפותחות בעולם, תתקיים בחינה מקיפה וכוללת של כל המפגעים הסביבתיים ושל השפעותיהם השליליות על בריאות התושבים.

להציל חיים

אין ספק שזהו צעד גדול לקידום תחום בריאות וסביבה, לצמצום פערים חברתיים

ולשיפור איכות החיים של תושבי ישראל. עם זאת, לדעתי אין להסתפק בתוכנית זו וחשוב להתבונן ולהתכונן כבר עתה לשלב הבא שצריך להתבצע לאחר סיום עבודת הצוות המקצועי בעוד כשנה: את המחקרים שעליהם ימליץ הצוות כחיוניים לביצוע יש לקדם, לתקצב ולהתחיל לבצע בהקדם ואת החוקים שיומלץ לחוקק או לתקן יש לקדם במהירות, על מנת להציל חיים ולשפר את בריאותם של רבים. נושאי בריאות וסביבה נופלים בין הכיסאות במשרדי הממשלה, והתחום אינו מקבל את הקדימות הראויה לו בסדרי העדיפות הממשלתיים. בדומה למכון וולקני, שמהווה מרכז מחקר לאומי לקידום החקלאות בישראל, ובדומה למכון גרטנר, שמקדם מחקרי בריאות ושיפור של מערכת הבריאות הממלכתית בארץ, אני קוראת להקמה של **מכון מחקר לאומי לבריאות ולסביבה** שיקדם את יישום המלצות צוות העבודה של התוכנית הלאומית לבריאות ולסביבה. המכון החדש ירכז את המחקרים (שיתבצעו במכון ובבתי חולים ומרכזי בריאות נוספים), יקדם את המודעות הציבורית לסוגיות בריאות וסביבה, ינהל במקצועיות וללא פניות את המחקרים הרגישים ביותר ("השפעה על הבריאות כתוצאה מזיהום אוויר במפרץ חיפה", לדוגמה), ויקדם שתדלנות חברתית-סביבתית-בריאותית בכנסת ובמשרדי הממשלה - לטובת הציבור הישראלי כולו. מכון המחקר החדש יפעל לקידום רפואה מונעת - שחוסכת סכומי כסף עצומים למערכת הבריאות ושמקדמת את בריאות התושבים ומפחיתה את התחלואה. לכן, הקמת מכון מחקר לאומי לבריאות ולסביבה היא השלב הטבעי וההכרחי הבא ביישום סביבה בטוחה ובריאה וקידום בריאות מלאה וטובה לכל תושבי ישראל, תוך צמצום פערים חברתיים והשגת חיסכון כספי ניכר. **ד"ר אולנובסקי היא יועצת לניהול סיכוני בריאות וסביבה** בעקבות הכתבה ב"זווית" הסיפור פורסם גם ב-ynet